

Der er stadig en sprække af håb. Men den er ved at lukke sig. I bedste fald vil den være der et stykke tid endnu.

I værste fald sendes forholdet mellem EU og Kina i frit fald. Mod bunden.

Og konsekvenserne for verden vil være enorme.

Den vil være farligere, mere uforudsigelig og delt op i to skarpe fronter med autokratiene over for demokratierne.

Den dystre forudsigelse kommer fra den tyske forsker Janka Oertel, der er leder af Asien-programmet ved tænketanken European Council on Foreign Relations i Berlin.

»Det står meget klart i medlemsstater i hele Europa, at denne åbning med Kina er ved at smække i,« siger hun til Berlingske over telefonen fra Berlin.

Hendes vurdering kommer forud for det første topmøde mellem EU og Kina siden 2020 fredag. Det bliver intet almindeligt møde. Det foregår i skyggen af krigen i Ukraine, hvor Kina spiller en omdiskuteret nøglerolle med sit nye »grænseløse« venskab med Rusland, der blev cementeret til åbningen af vinter-OL i Beijing.

Aldrig har der været så meget på spil. Forholdet mellem Kina og EU har flere knaster end nogensinde før. Stemningen mellem dem er historisk dårlig.

Her er et par af de største problemer: En investeringsaftale mellem EU og Kina, CAI, forhandlet igennem mange år er kastet i mølposen og lider en uklar skæbne.

Der er Kinas modsvar til EUs menneskerettighedssanktioner fra sidste år, hvor Kina gik efter navngivne EU-parlamentarikere og europæiske organisationer, herunder Anders Fogh Rasmussens Alliance of Democracies.

Og så er der også Kinas voldsomme pres på Litauen, efter man her vakte Beijings vrede ved at lade Taiwan åbne et handelskontor under landenavnet Taiwan i stedet for blot navnet på hovedstaden Taipei.

Men krigen i Ukraine bliver det altoverskyggende tema til det virtuelle møde, hvor Kinas leder Xi Jinping og premierminister Li Keqiang mødes med EU-toppen i skikkelse af EU-præsident Charles Michel, EU-Kommissionens formand Ursula von der Leyen og udenrigschef Josep Borrell.

Her vil EU-toppen ifølge Politico forsøge at lægge pres på Kina og gøre det tydeligt, hvad konsekvenserne bliver for at springe længere over i den russiske lejr.

Verdensordenen smuldrer

EU og Kina mødes, mens verdensordenen som vi kender den, er ved at smuldre, siger Francesca Ghiretti, analytiker i EU-Kina-relationer hos den tyske Kina-tænketank Merics.

Politisk har forholdet mellem EU og Kina ændret sig dramatisk.

»Kina forsøger at forstå, hvad et geopolitisk Europa er. De ser ikke længere kun EU som enten en mulighed eller en skødehund for USA, men som en ægte konkurrent og en potentiel trussel. På samme tid har EU fået et meget klart blik for, hvilken trussel Kina er, økonomisk, systemisk og politisk,« siger hun.

Spørgsmålet om, hvem Kina egentligt holder med i Ukraine-krigen har været endevendt blandt Kina-analytikere lige siden invasionens start. De deler sig groft sagt i to lejre. Nogle mener, at Kina forholder sig neutralt.

»Kina har allerede besluttet sig for sin holdning til krigen, så EU kan ikke gøre noget. Man vil ikke vælge side mellem Ukraine og Rusland, mens man skyder skylden for selve årsagen til krigen på USA. Krigen har forstærket opfattelsen af, at USA ønsker hegemoni,« siger Yang Jiang, seniorforsker fra DIIS.

Hun har aldrig før i andre konflikter i Afghanistan og Mellemøsten set Kina spille en så aktiv rolle i at ringe rundt til forskellige parter, som man har gjort i Ukraine-krigen.

»Man kan diskutere, hvad Kina mere kan

EU og Kina mødes i den globale verdensordens skæbnestund

Af **Lene Winther** lewi@berlingske.dk

Ukraine er det altoverskyggende emne, når EU og Kina holder topmøde for første gang i to år. Øverst på EU-toppens ønskeliste står Kinas hjælp til at stoppe krigen. »Dybt naivt,« siger en af Europas førende Kina-analytikere og kommer med en skarp advarsel.

gøre. Jeg tror, Kina mener, at man har forsøgt at mediere, men at konflikten skal afgøres af andre,« siger hun.

Andre mener, at Kina tydeligt har sat benene i den russiske lejr.

Janka Oertel fra European Council on Foreign Relations hører til de sidste. Kina har i hendes optik klart valgt side ved at give Rusland diplomatisk og finansiel støtte og forstærke den russiske desinformation i sit eget propagandasystem ved eksempelvis at fortælle historien om, at der skulle være amerikanske kemiske våben i Ukraine.

»Kina har gjort det tydeligt, hvor man står. Og det har man lagt mærke til i de europæiske hovedstæder,« siger Janka Oertel.

Spørgsmålet er, om EU overhovedet kan påvirke Kina til at tage afstand fra Rusland.

»Jeg synes, det er meget naivt at tro det. Jeg tror ikke, at noget kan få dem til at gøre det lige nu,« siger Janka Oertel.

Væk fra den russiske lejr

Flere analytikere har ellers fremhævet, hvor vigtigt det er for EU at give Kina incitamenter til ikke at kaste sig yderligere i armene på Putin.

»Det er helt afgørende, at det især er EU, der

Ursula von der Leyen holdt senest et virtuelt møde med Xi Jinping i 2020. Foto: Yves Herman/Reuters/Ritzau Scanpix

»Kina har allerede besluttet sig for sin holdning til krigen, så EU kan ikke gøre noget. Man vil ikke vælge side mellem Ukraine og Rusland, mens man skyder skylden for selve årsagen til krigen på USA.«

FRANCESCA GHIRETTI,
ANALYTIKER I EU-KINA-RELATIONER

viser Kina, at vi kan tilbyde dem en anden vej, hvor vi stadig er rivaler, konkurrenter og samarbejdspartnere på samme tid,« lød det i weekenden fra den tidligere topdiplomat Ulrik Vestergaard Knudsen i Berlingske.

Og Kina vil gerne sikre sig et godt forhold til EU, mener Yang Jiang, seniorforsker fra DIIS.

Alene det, at der midt i denne tid skal holdes et møde mellem Kina og EU, viser, at nogle i begge lejre ønsker at nedrosle spændingerne.

»For Kina er det vigtigste mål, at man har normale handels- og investeringsforhold med EU. Kina ønsker ikke, at det skal forstyrres af krigen eller af sanktioner,« siger Yang Jiang.

Kinas håb på længere sigt er, at EU vil være en stabil spiller i verden, hvor USAs hegemoni er brudt, men der er vi ikke endnu, siger hun.

EU er Kinas største handelspartner. Tager man de rationelle analytiske briller på, er det åbenlyst ikke i Kinas økonomiske interesse at lægge sig ud med EU på et tidspunkt, hvor man også slås med usikkerhed i form af lavere væksttal og en voksende coronaepidemi derhjemme.

Men hvad hvis partitoppen i Kina ikke tænker sådan? Hvad hvis det ikke er Xi Jinpings højeste prioritet at holde fast i den i den politik, der har tjent Kina godt de sidste 40 år?

»Når man kigger på de beslutninger, som Kina har truffet de sidste to-tre år, leder det en til den konklusion, at de politiske mål står højere på agendaen end de økonomiske konsekvenser på den korte bane. Det inkluderer partnerskabet med Rusland,« siger Janka Oertel.

De seneste år har Xi Jinping drejet Kina en langt mere ideologisk og autoritær retning. Vestligt tankegods smides på porten, mens Xi Jinping slår hårdt ned på sine kritikere og har lagt Hongkong i et jerngreb.

Brikkerne flyttes rundt

Der er en vigtig lærestreg at drage fra Ruslands invasion af Ukraine, mener Janka Oertel. Den har vist os, at det er godt at håbe på det bedste, men vi bliver nødt til at forberede os på det værste.

»Det skal vi også gøre i samtalen med Kina. Måske bliver det ikke så slemt, men Europa må forberede sig på det værste. Vi skal forberede os på de utænkelige scenarier og de utænkelige værste scenarier,« siger Janka Oertel.

Studerer man Kinas ageren i disse dage, er de allerede i fuld sving med at smede nye alliancer og reparere på de gamle for at forme en ny verdensorden, der bryder USAs hegemoni og lader Kina træde frem.

Det er præcis den verdensorden uden USAs lederskab, der blev beskrevet i det omfattende dokument på over 5000 ord, som Xi Jinping og Vladimir Putin underskrev ved åbningen til vinter-OL i Beijing 4. februar.

Kinas udenrigsminister Wang Yi besøgte Indien i sidste uge. Det var første gang, siden en blodigt grænsestrid i 2020 sendte forholdet mellem de to asiatiske kæmper på kollisionskurs.

Her i ugen kom det også frem i New York Times, at Kina og Salomon-øerne i al hemmelighed har lavet et udkast til en ny sikkerhedspagt. Den kan åbne døren for kinesiske tropper og krigsskibe ved den stillehavsø, der spillede en afgørende rolle under Anden Verdenskrig.

Koalitionen af lande, der er imod den russiske invasion, er faktisk langt mindre, end vi tror. Og brikkerne i det geopolitiske spil bliver flyttet rundt, selv her midt under krisen, advarer Janka Oertel.

»Det skal vi være meget bekymrede over. Som europæere skal vi gøre to ting på samme tid: Vi skal forsvare Ukraine og forstærke vores eget forsvar og samtidigt arbejde globalt mod denne trend med koalitionsopbygning under det kinesiske lederskab. Det bliver meget svært, og det vil kræve finansielle og diplomatiske ressourcer. Det er en kæmpe udfordring,« siger hun.

Georgien afviser plan om folkeafstemning

Georgien frygter at blive de næste i rækken, hvis ikke vi får stoppet Putin, siger Kofod under besøg i landet.

Georgien afviser blankt alle planer om at holde en folkeafstemning i udbryderrepublikken Sydossetien om at blive en del af Rusland.

Det siger den georgiske udenrigsminister, David Zalkaliani, torsdag efter et møde i Tblisi med udenrigsminister, Jeppe Kofod (S), der er på besøg indtil fredag.

»Det er fuldstændig uacceptabelt at tale om nogen form for folkeafstemning, når territoriet er besat, og besættelsen er i gang,« siger Zalkaliani på et pressemøde med Kofod.

»Under sådan en besættelse vil en folkeafstemning ikke være juridisk gyldig,« siger han.

Rusland angreb i 2008 Georgien. Siden har de to områder Sydossetien og Abkhasien været besat territorie.

Rusland anerkender Sydossetien, der ligger i det sydlige Kaukasus, som en uafhængig stat. Rusland har samtidig indsat tusindvis af soldater i regionen.

Onsdag sagde den sydossetiske leder, Anatolij Bibilov, til russisk stats-tv, at en folkeafstemning er nødvendig for at kunne blive en del af Rusland.

Jeppe Kofod siger, at sådan en folkeafstemning vil være imod al international lov.

Ifølge den georgiske udenrigsminister er »hundredtusindvis af vores borgere blevet fordrevet fra deres boliger som et resultat af den etniske udrensning« i udbryderrepublikkerne.

»De er ikke blevet givet muligheden for at vende tilbage til deres huse. Så vi håber på støtte fra vores venner og samarbejdspartnere.«

Ifølge Jeppe Kofod står vi lige nu midt i den farligste sikkerhedskrise i Europa siden Anden Verdenskrig.

Han siger, at Danmark fordømmer Ruslands præsident Vladimir Putins krig mod Ukraine.

Og Danmark støtter Georgiens ret til at leve i fred og sikkerhed inden for sine internationalt anerkendte grænser.

»Rusland har vist, at de ser stort på alle internationale regler, FN-pagten, respekten for landenes suverænitæt og territoriale integritet,« siger Kofod.

Det har Rusland ikke mindst gjort i deres aggressive krig mod Ukraine, mener han.

»Og det er klart, at Georgien frygter, at de kan være de næste i rækken, hvis ikke vi får stoppet Putin. Derfor gør vi alt, hvad vi kan - også fra dansk side - for at sanktionere Putin og gøre omkostningerne så store som muligt.«

Danmark og Georgien underskriver torsdag en aftale om et energisamarbejde. Det skal hjælpe Georgien med at blive mere uafhængig af russisk energi.

Ritzau